

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM ȘCOLAR

pentru

EURITMIE

CLASELE a IX-a – a XII-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobat prin Ordin al Ministrului
nr. .... / .....

București

2000

NOTĂ DE PREZENTARE

Euritmia este o artă a mișcării care a fost fondată de către Rudolf Steiner la începutul acestui secol. Spre deosebire de gimnastică, care lucrează cu forțele fizice ale greului și ușorului, euritmia încearcă prin mișcarea corpului să configureze legitățile vorbirii și ale muzicii în trăirea sufletească.

Euritmia ca orice artă, se exprimă în diferite moduri. Apare individual sau în grup, în forme simple sau foarte complicate care se întrepătrund în spațiu. Baza mișcării este vorbirea cu elementele ei, de la sunetul individual până la forma gramaticală, la muzica cu tonurile și intervalele ei până la legile armonice și formale. Vorbirea și muzica impresionează nemijlocit omul. Dacă muzica și vorbirea găsesc în propria mișcare o nouă expresie, atunci acționează nemijlocit formator și configurator asupra constituției omenești.

Prin gesturi sunt formate în principal sunete ale vorbirii, stări sufletești, tonuri, intervale sau armonii, în timp ce în formele spațiale apar în prim plan mai mult elementele formale și structurile. Dacă elevii sunt îndrumați spre lucrul cu un text sau o piesă muzicală din punctul de vedere al mișcării, atunci vorbirea și muzica acționează armonizator și ordonator asupra întregului om.

În elaborarea curriculumului de față au fost luate în considerație noile cercetări din domeniul curricular, tendințele pe plan internațional și opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică. Programa actuală trebuie înțeleasă ca o etapă necesară pentru crearea unei expertize adecvate revizuirilor ulterioare. Ținând seama de noutatea formei de prezentare sunt necesare următoarele completări:

- competențele generale sunt ansambluri structurate de cunoștințe și deprinderi; ele se definesc pe obiect de studiu și se formează pe durata învățământului liceal;

- competențele specifice sunt deduse din competențele generale, se definesc pe obiect de studiu, se formează pe durata unui an de studiu și sunt prezentate în corelație cu unități de conținut;

Curriculumul de față se adresează liceelor care indiferent de profil sau specializare sunt bazate pe pedagogia Waldorf.

CLASA a IX-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Aducerea în vizibil prin mișcarea euritmă a diferitelor elemente ale unei piese muzicale

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
1.1 Să fie capabil să transpună în mișcare în spațiu dinamica din muzică	<ul style="list-style-type: none"> - exersarea polarităților: forte –piano, luminos-întunecat, greu-ușor; - exprimare în mișcare a variațiilor de ritm: allegro, adagio, largo etc. - ilustrarea polarităților și a ritmului în forme spațiale
1.2 Să aducă în expresie principalele acorduri care ilustrează construcția armonică a unei piese muzicale	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de ascultare - exerciții de recunoaștere a principalelor acorduri (major, minor) - exersarea exprimării prin gesturi euritmice a acordurilor de bază - aducerea în expresie a unei piese muzicale cu ajutorul acordurilor muzicale
1.3 Să redea în euritmie o bucată muzicală pe două voci	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de ascultare și diferențiere a celor două voci - crearea de forme corespunzătoare pentru vocea I, vocea a II-a și parcurgerea lor în mișcare - exprimarea euritmă a celor două linii melodice prin tonuri., intervale, acorduri muzicale

2. Aducerea în vizibil prin mișcare euritmă a diferitelor elemente ale unor piese poetice

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
2.1 Să realizeze exerciții de percepere și stăpânire a structurii și geometriei propriului trup	<ul style="list-style-type: none"> - exersarea mersului în părți în mod curgător și susținut interior - variațiuni ale mersului în părți cu accentuarea diferitelor caractere ale sunetelor - exersarea simultană a unor mișcări diferite în brațe și picioare - exerciții cu bastoanele de cupru
2.2 Să prelucreze euritmă o piesă poetică	<ul style="list-style-type: none"> - descoperirea și exprimarea elementelor plastice și de mișcare dintr-un text poetic - crearea de forme spațiale adecvate - alegerea și exprimarea prin mișcare euritmă a sunetelor vorbirii astfel încât să redea caracterul piesei poetice - redarea simultană a formei și a sunetelor vorbirii

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1 Dinamica, gesturile și formele ca expresie a facultăților sufletești de gândire, simțire, voință care stau la baza sensului limbii

Competențe specifice	Conținuturi
1.1 Descoperirea zonelor specifice gândirii, simțirii și voinței	- euritmizarea sunetelor vorbirii în cele trei zone
1.2 Identificarea principiilor care stau la baza creării formelor pentru domeniul gândirii, simțirii și voinței	- crearea formelor specifice celor trei domenii
1.3 Transpunerea facultăților sufletești de gândire, simțire și voință într-o mișcare cu o dinamică specifică fiecărui domeniu sufletesc	- alegerea unor texte poetice care să corespundă celor trei domenii sufletești și prelucrarea euritmică a acestora
1.4 Îmbinarea creativă a elementelor în prelucrarea unor piese poetice din literatura românească și universală	- alegerea și exprimarea prin mișcare euritmică adecvată a unor texte poetice care să exprime unul sau mai multe domenii sufletești

2 Folosirea diferențiată a formelor în euritmie

Competențe specifice	Conținuturi
2.1 Descoperirea formelor pronominale	- formele specifice pronumelor personale eu, tu, el, ea, noi. . .
2.2 Descrierea în spațiu a formelor corespunzătoare diferitelor genuri literare	- forme specifice genurilor epic, liric și dramatic
2.3 Studiarea unor forme care au la bază structura pieselor muzicale clasice	- formele caracteristice pentru:rondo, menuet. . .
2.4 Studiarea diferitelor forme de versificație	- poeme cu o structură de 3, 4, 5 versuri
2.5 Realizarea unor forme de grup	- poeme din literatura românească și universală - piese muzicale din perioada romantică

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Înțelegerea și folosirea polarității om-lume, centru-periferie în prelucrarea euritmă a poemelor

Competențe specifice	Conținuturi
1.1 Reluarea la un nou nivel a principiilor apolinic-dionisiac	- Apollon și Dionisos ca exponenți ai spiritului în Grecia Antică
1.2 Deducerea principiilor care stau la baza creării formelor apolinice și dionisiace	- texte cu caracter apolinic - texte cu caracter dionisiac
1.3 Exprimarea în statură, mers și dinamică a celor două principii	- exerciții de expresie în statură, mers și dinamică
1.4 Prelucrarea unor poeme în funcție de principiilor apolinic-dionisiac	- texte cu caracter apolinic - texte cu caracter dionisiac - texte cu caracter mixt

2. Interferarea artei cu știința

Competențe specifice	Conținuturi
2.1 Expresia sufletească a culorilor în gesturi, forme și dinamică	- culori spectrale - texte poetice sau piese muzicale în care se regăsesc diferite dispoziții de culoare
2.2 Exersarea mișcării planetelor în reprezentarea euritmă	- aplicarea în practică a cunoștințelor din orele de astronomie - gesturile euritmice specifice celor șapte planete vizibile cu ochiul liber
2.3 Oglindirea în euritmie a diferitelor stiluri poetice	- stilul clasic, stilul modern în literatură - texte adecvate

3. Receptarea, analizarea și transpunerea euritmă a unei varietăți de creații muzicale naționale și universale

Competențe specifice	Conținuturi
3.1 Exersarea la un nou nivel a calității tonurilor și a intervalelor muzicale	- audiții muzicale - piese muzicale complexe - compoziții muzicale în care anumite intervale muzicale dețin un rol dominant
3.2 Prelucrarea unor lucrări muzicale cu un grad ridicat de dificultate	- piese muzicale de grup (duet, trio, cvartet etc.) și solouri

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Obținerea unei priviri de ansamblu asupra tuturor posibilităților de creație euritmă

Competențe specifice	Conținuturi
1.2 Exersarea stăpânirii propriului corp ca instrument de exteriorizare a sufletesului	- exerciții cu bastoanele de cupru(exercițiul în 7 părți, exercițiul în 12 părți, cascada, spirala, „qui-qui“) - exerciții de mers - exerciții de concentrare
1.1 Stilurile epocilor de creație din trecut și până în zilele noastre	- prelucrarea euritmă a unor texte sau piese muzicale care să ofere exemple stilistice

2. Valorificarea creativă a aptitudinilor dobândite pe parcursul studiului euritmă

Competențe specifice	Conținuturi
2.1 Atingerea independenței în realizarea coregrafiei, costumelor și luminilor pentru piese euritmă muzicale și poetice	- proiecte euritmă pe teme propuse de către elevi sau date de cadrul didactic (exemple de teme: <ul style="list-style-type: none"> • zodiacul sau cele 12 dispoziții sufletești și legăturile lor cu consoanele • euritmizarea unor duete, solouri, trouri etc. • oglindirea gesturilor sufletești în pictura medievală(renascentistă, clasică, expresionistă, modernă) • exprimarea culorilor în euritmă • euritmă-o artă expresionistă • formele apolinice-formele dionisiace • sistemul celor 7 planete vizibile și legătura lor cu vocalele

VALORI ȘI ATITUDINI

- elevii pot prelua în multiple modalități compozițiile verbale și tonale astfel cucerind o enormă îndemânare și mobilitate putând dezvolta prezență de spirit și creativitate
- muzica și poezia făcute vizibile prin mișcarea euritmă are un caracter armonizator asupra tânărului în devenire
- euritmia poate dobândi și o semnificație terapeutică având în vedere deficiențele de postură tot mai frecvente în societatea de consum
- ușurința, amplitudinea și expresivitatea artistică a mișcărilor dă tânărului posibilitatea de a fi activ cu întreaga sa ființă aflată în plin proces de transformare, căutare și cunoaștere

SUGESTII METODOLOGICE

Lucrul se desfășoară cu întreaga grupă sau pe subgrupe, în formație circulară sau frontală, în perechi, în jurul unui punct, „unul în jurul celuilalt“.

Textele poetice euritmizate vor fi bogate în elemente plastice și muzicale. Diferitele teme abordate sunt legate între ele și integrate cursiv într-un întreg. Se urmărește precizia și exactitatea în parcurgerea în mers a formelor geometrice. Exercițiile pentru dezvoltarea agilității picioarelor se realizează prin mersul intens, pe ritmuri și sărituri ce corespund redării euritmice a vocalelor prin mișcarea picioarelor.

În clasa a XI-a, a XII-a la costumul de euritmie se adaugă voalul, mișcările efectuate intrând în raport expresiv cu aerul și spațiul.

Se lucrează în sala de euritmie și în spațiul scenic unde lumina colorată ce se revarsă constituie decorul.

În aducerea în vizibil prin gesturi euritmice a unei piese muzicale, mișcările și formele spațiale vor fi executate în mod nemijlocit odată cu ascultarea piesei muzicale.

Mișcările brațelor se inițiază la nivelul claviculelor, iar unghiurile pentru redarea tonurilor vor avea o geometrie clară, expresie a conștiinței ce însoțește trăirea în mișcare a elementului muzical.

Exercițiile pentru intervale se vor face atât în stând cât și în deplasare pe forme euritmice specifice. Se vor parcurge forme spațiale rezultate din structura melodică a piesei muzicale și forme geometrice. Se urmărește coordonarea mișcărilor euritmice corespunzătoare tonurilor, intervalelor și acordurilor cu ritmurile exersate în mers.